

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

תוכן

- א. קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר רב בין היא ובין אביה יכולין לעכב.....2
- ב. אם מאן ימאן אביה אין לי אלא אביה היא עצמה מנין ת"ל אם מאן ימאן מ"מ ... שמשלם קנס כמפותה.....4
- ג. האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו אם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו ובזו אם יש שוה פרוטה בכולן מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.....5
- ד. היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה...6
- ה. עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד.....6
- ו. המקדש במלוה אינה מקודשת.....7
- ז. המקדש במלוה ופרוטה דעתה אפרוטה.....9
- ח. ושמע מינה מעות בעלמא חוזרים.....9
- ט. המקדש אחרתו ... מעות מתנה ... אדם יודע שאין קידושין תופסין באחרתו וגמר ונתן לשום מתנה.....10
- י. המפריש חלתו קמה אינו חלה וגול ביד כהן.....11
- יא. מן הנקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשר ממקום אחר 11
- יב. משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום.....12
- יג. התורם קישות ונמצא מרה אבטיח ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום.....13
- יד. מנין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה.....14

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

דף מו.

א. קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר רב בין היא ובין אביה יכולין לעכב

כבר התבאר לעיל דף מד: שקטנה אם נתקדשה¹ קודם שתיבגר שלא לדעת אביה אינה מקודשת. שקטנה או נערה² שקידשה עצמה³ שלא לדעת אביה אינו כלום, שהתורה זכתה את האב לקבל קידושיה וקידושי עצמה אינן כלום, ואפילו מיאון אינה צריכה.

ואפילו שדכה אביה תחלה לזה, ואפילו אמר שרצונו בשידוך זה אך לא אמר שרוצה בקידושין עכשיו⁴, ואפילו נתרצה האב בפירוש אחר הקידושין⁵. אינן כלום

ויש אומרים שאם נתרצה האב כששמע, הווי קידושין משעת שמועה אפילו אם לא שידך, ואפילו אם לא נתרצה מיד כששמע אלא שתק ולא מיחה ואחר כך נתרצה, אמרינן סופו מוכיח על תחלתו שבלבו נתרצה מיד, והווי

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לו ד יא

² יש מחלקים בנתרצה בין קטנה לנערה ועיין בש"ג. ב"ש שם יד

³ במחבר כתב או נישאת ועיין ב"ש שם טו שהקשה עליו מסוגיא להלן דף מה: ונשאר בצ"ע.

⁴ בט"ז ז בקשה מאי שנא מסעיף י"ב שם (מובא להלן דף מה.) דאם גילה האב דעתו שהיה חפץ לקדשה דחיישינן, ותי' וצריך לומר דהך שדכה לכאן אין פירושו שאמר בפירוש שרוצה להתחתן עמו אלא ספור דברים היו בין הבעל ובניהם ולא שום הסכמה. ובב"ח כתב להגיה מכת קושיא זו ואפילו שדכה באביה והיינו כפרש"י שהמקדש שלח לאביה לקדשה לו ע"ש. אך הח"מ יז כתב ואין צורך דאף דנתרצ' בשדוכין לא נתרצה בקידושין של עכשיו דאולי לא נתרצה עד שיתן כסף הקידושין לידו דוקא כאשר התורה זכתה לו ואין רצונו שתקבל היא הקדושין בלא רשותו עד שיגלה דעתו דניחא ליה בקבלתה. ובב"ש טז כתב ואשתמיט מיניה מ"ש הריב"ש שם דאף שהסכים על השידוך מ"מ כוונתו שיקדש הוא בעצמו.

⁵ זה הוא דעת הרמב"ם והרי"ף לקצת מפרשים, אבל הר"ן מסתפק בדעת הרי"ף דאפש' לומר דאף דנתרצה בשעת הקידושין ג"כ אינה מקודשת וע' במהרי"ק שחילק דאם נתקדשה בפניו ושתק ואחר כך נתרצה דהוי קדושין. ח"מ שם יח. אבל בת' ריב"ש סימן תע"ט כתב קידושין בפניו הוי ריצוין, וריצוין בשעת קידושין לפי מסקנת הר"ן מהני להרי"ף וכן הוא להדיא לדעת הרמב"ם לכן כתב המחבר אפילו נתרצה אחר הקדושין כלומר אבל בעת הקידושין מהני,

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

קידושין משעת שמיעה⁶ אפילו נתאכלו המעות קודם שמיעה⁷. ויש אומרים שאם נתאכלו המעות קודם שמיעה לא הוּו קידושין, כיון שבשעה שחלין הקידושין אין המעות בעולם במה תתקדש.

ובלא ריצוי אין חשש אולם לכמה פוסקים בנערה צריכה גמ⁸.

במה דברים אמורים בשלא מיחתה היא או אביה קודם שנתרצה⁹, אבל אם חזרה בה ומיחתה היא או אביה קודם שנתרצה לא הוּו קידושין¹⁰, אפילו חזר ונתרצה האב אחר כך, שכבר בטלו הקידושין לגמרי קודם שנתרצה.

ויש אומרים¹¹ דאם שמע האב ושתק ולא מיחה מיד, הוּו כאלו נתרצה¹². ואם לא שמע האב, או שהלך למדינת הים ונתגדלה הבת ושתקה¹³ ולא מיחתה, גדלו הקדושין עמה

⁶ והא דמהני ריצוי אחר מתן מעות כתב הר"ן משום כל אדם רוצה להשיא את בתו ומצוה רמי' עליו וזכין לאדם שלא בפניו ואם לא נתרצה לא הוּו קידושין לפי שאין זכות גמור גם הרא"ש כתב הטעם דהוּו למפרע כאלו אמר צאי וקבל קידושך לפי' הוּו קידושין למפרע ואפילו נתאכלו המעות וא"י למה סתם המחבר כדעת הרמ"ה דכתב דקדושין חלין משעת השמיעה ואפשר הטעם משום שליח קבלה צריך להיות בעדים וכאן איירי דריצוי היה לפני עדים ולדעת הרמ"ה דס"ל דחלין הקדושין משעת השמיעה אפילו נתאכלו המעות מעמו מאחר דנתן לתורת קדושין חלין הקדושין משעת ריצוי כמה דק"ל המקדש לאחר ל' יום כ"כ בתשובת מהרי"ק סי' ל' ונראה דנפקא מינה בין טעם הרא"ש לטעם דהר"ן כי להרא"ש הטעם כאלו אמר צאי וקבל קידושך א"כ אם אמרה בעת קדושין דאין כוונתה לעשות שליחות לא הוּו קדושין כמ"ש במרדכי בשם ר"י ולטעם הר"ן אף בכה"ג מהני מאחר למפרע נתברר שהוא זכות שלו. ב"ש שם יח

⁷ אף על גב דאין הקדושין בעין ועל מה יחול, מ"מ בההיא הנאה שנעשה רצונו מתקדשת, ודומה להנאת מחילת מלוה כך הוא דעת הרמ"ה בעל סברא זו. ועי' בתשו' מהרי"ק שורש ל"ב דף כ"ג שמיישב גם כן דעת הרמ"ה ומביא כמה ראיות לדבריו דמצינו כיוצא בזה שהקדושין חלין אף לאחר שנתאכלו ע"ש. ח"מ שם יט

⁸ ומ"ש ב"ח דצריכה מיאון ל"ד כי בנערה לא שייך מיאון אף על גב דיש לחוש שמא יאמרו אין קדושין תופסין באחותה ומהאי טעמא ס"ל לרב ושמואל בקטנה דצריכה מיאון עיין בהרא"ש ור"ן תרצו במקום דאין תקנה אין לחוש מיהו צריכה הכרזה בנערה כ"כ הרא"ש בדרך ואפשר ור"י פסק בן

⁹ לדעת התוס' אפילו אחר ריצוי האב יכולה היא לעכב מאחר דמעיקרא לא קידש האב בעצמו. ב"ש כ באר היטב שם טז

¹⁰ ולדעה הראשונה דעת הרמב"ם דבלא"ה לא הוּו קידושין שריצוי האב אינו מועיל תירץ הבי"ד דה"ק ריצוי אחר הקדושין לא מהני אבל ריצוי בעת הקדושין מהני ואם היה ריצוי אביה יכולה היא לעכב אח"כ וס"ל כדעי' תו', וב"ח פירש דברי הרמב"ם אם הרצה האב אף על גב דלא מהני ריצוי מ"מ אם זה רוצה לקדשה אחר ריצוי האב או בלא עיכוב היא או אביה הוּו קידושין מעלייתא ובכה"ג צריך מהאזה בפירוש אביה או היא לפי' ס"ל הרמב"ם כרמ"ה ואפשר בכה"ג שכבר גילה דעתו לא מהני מהאזה שלו אא"כ מיחה מיד בעת הקדושין. ב"ש שם ועיין טיב קידושין כו שם, ואבנ"מ טו.

¹¹ רמ"א שם

¹² זה הוא דעת המרדכי שם בהג"ה בשם ריב"ש ע"ש שמחמיר אפילו היכא דאנן סהדי שיתרצה האב ונראה כל הפוסקים חולקים ע"ז כמ"ש בתוס' בסוגיא זו ד"ה בין היא דסוגיא איירי בשמע ושתק וע"ז קאי המסקנא דלא קי"ל כרב ושמואל וכן הוא בר"ן ובמור בשם הרמ"ה וכן בתשו' ריב"ש סימן תע"ט משמע להדיא כן ומ"ש בסומן י"ג וסימן קצ"ג לא כתב אלא בדרך את"ל ע"ש, וכן הוא בתשו' מהרי"ק. ב"ש שם עא

¹³ אף לדעת הפוסקים דלא מהני שתק האב משום שמא מחמת כעס שותק משא"כ בשתק' היא כ"כ בתשו' מהרי"ק ומה שנרשם על דין זה ריב"ש טעו' היא אלא מהרי"ק כ"כ וע"ש שכתב כשם אם נתרצה האב חלין הקדושין כן חלין הקדושין כשגדלה

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

וצריכה גט¹⁴. ויש אומרים¹⁵ שרק כשבעל אחר שנתגדלה. ויש להחמיר כסברא הראשונה.

ב. אם מאן ימאן אביה אין לי אלא אביה היא עצמה מנין

ת"ל אם מאן ימאן מ"מ ... שמשלם קנס כמפותה

כבר התבאר במסכת כתובות דף לט: שהמאנס¹⁶ או מפתה בתולת ישראל והיא מבת שלש שנים ויום אחד ואילך שביאתה ביאה ואין בתולותיה חוזרים, עד שלא תיבגר קונסין אותו חמשים סלעים כסף בין אם היא בת גדול שבישראל בין היא בת קטן שבישראל¹⁷, וחייב לישאנה¹⁸.

ובמפותה¹⁹ אינו חייב לישאנה, אך אם נשאה המפתה²⁰ אינו צריך ליתן קנס. וכותב לה כתובה כמו לשאר הבתולות²¹. ובימינו שאין סמיכה, אין דנים דיני קנסות.

¹⁴ רמ"א שם וכתב ב"ש כב אף לדעת הפוסקים דלא מהני שתק האב משום שמא מחמת כעס שותק משא"כ בשתק' היא כ"כ בתשו' מהרי"ק ומה שנרשם על דין זה ריב"ש מעו' היא אלא מהרי"ק כ"כ וע"ש שכתב כשם אם נתרצה האב חלין הקדושין כן חלין הקדושין כשגדלה.

¹⁵ רמ"א שם מהרשב"א סי' אלף רי"ט אולם בב"ש כג כתב מ"ש דין זה בשם תשו' רשב"א יש לדחות אלא בת"ה סימן ר"ח משמע דוקא כשבעל אף על גב קטנה שנתקדשה ע"י אמה ואחיה גדלה הקדושין אף שלא בעל כמ"ש בהרי"ף פ' ב"ש שאני הכא דלא הוי שם קדושין כלל כשאב כאן לא הוי קדושין אפילו מדרבנן משא"כ שם הוי קדושין מדרבנן וכתב בתשו' רשב"א דאין איסור מה שהיה אצלו ותהי' אצלו עד שתתגדל ואז יקדש בביאה ואף אם בעל סתם מסתמא מקדש בביאה אף על גב דכאן אין ביאת זנות מ"מ אחר שתתגדל ואפשר לו לקדש אותה מסתמא מקדש אותה בביאה ואם לא יתכוון לקדושין אז הוי כביאת זנות גם מסתמא הוא מקדש בביאה כדי שאל יתפס בה קדושין של אחר.

¹⁶ שו"ע ונו"כ קעז א

¹⁷ ודין חמשים סלעים הללו הם קנס על המעשה הרע שעשה, אבל מלבד זה צריך ליתן לה במפותה בושת ופנם, אבל לא צער שאין למפותה צער, אבל לאנוסה שיש לה צער צריך ליתן לה גם צער

¹⁸ ובושת משלם אפילו אם היתה בעולה ב"ש אבהע"ז קעז א

¹⁹ רמ"א ונו"כ שם

²⁰ עיין במל"מ פ"א מה' נערה דין ג' שנסתפק היכא דפיתה אשה האסורה לו ועבר וכנסה אם תועיל לו כניסתו זו ליפטר מהקנס או דילמא כיון דכופין אותו להוציא לא מיפטר מהקנס. והאריך בזה ומסיק דהדין דין אמת דכל היכא דקדושין תופסין אם עבר וכנסה אהני מעשיו ונפטר מהקנס. וכ' עוד ואני מסתפק באונס יבמה לשוק ועבר וכנסה מהו כיון דבעניותינו צריכה גט מספק דלא ידעינן אם קדושין תופסין בה או לא. ואם אין קדושין תופסין פשיטא דלא אהני מעשיו כלל וחייב הוא בקנס וא"כ כיון דפשיטא דהיה חייב בודאי בקנס וספק אם בכניסה זו נפטר הוי כברי בחיובא וספק בחזרה דקי"ל דחייב ומ"מ דעתי נוטה דפטר עכ"ל ע"ש:

²¹ בטור שם וברמב"ם פ"ת מנערה ה"ג ועיין במל"מ שם שהאריך בטעם הדבר והביא שדעת התוספות ורבינו יונתן דכתובות המפותה הוא מנה כשאר כל הבעולות אך מלשון רש"י בחומש פ' משפטים בפסוק מהור ימהרנה כו' משמע שזירת הכתוב הוא שיעשה במפותה זו כתובת בתולה כשישאנה וכ' דאפשר לומר שזהו ג"כ טעם הרמב"ם ואף שהרמב"ם סובר שאפי' כתובת בתולה אינה מד"ת רק מד"ס כמ"ש בפ"י מה' אישות מ"מ י"ל דגוה"כ הוא שמפותה זו לא יגרע כחה משאר בתולות הכשירות הכל לפי מנהג הבתולות וממילא

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

אולם כדי שלא יהו ישראל פרוצין וכדי שלא יהא חוטא נשכר, נהגו חכמים האחרונים לנדותו עד שיפייס בריצוי ובממון את הנאנסת או המפותה ואת אביה, וכשרואין ב"ד שנותן קרוב לשיעור החיוב די, וכן אם מרצה בדברים ונתרצו לא איכפת לן.

עוד קנסה²² התורה את האנס שאנס קטנה או נערה²³, והייבה אותו לישאת את אנוסתו, אפילו היא הגרת או סומא, שכן כתיב (דברים כב פסוק כט) וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עָנָה לֹא יוּכַל שְׁלָחָהּ כָּל יָמָיו, ובלבד שיהיו היא ואביה מרוצין, ואינו רשאי להוציאה לעולם אלא לרצונה.

ובימינו שיש איסור לישא אשה על אשתו משום חרם דרבינו גרשום אם האנס נשוי אשה אחרת, מנדין אותו עד שיתן לה נדוניא להשיאה להגון לה²⁴

ג. האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו אם

יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה

מקודשת בזו ובזו ובזו אם יש שוה פרוטה בכולן

מקודשת ואם לאו אינה מקודשת

האומר לאשה²⁵ התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בתמרה זו²⁶, אם יש באחת מהן שוה פרוטה הרי זו מקודשת, ואם אין באחת

כשתיקנו חז"ל כתובה לבתולה גם זו יש לה כתובה ככתובת הבתולות ע"ש. ועיין בתשו' נו"ב תניינא סי' ל"ג שאף הרמב"ם והטור לאו קאמרי אלא דוקא בנערה שהיה לה קנס אבל בוגרת שאין לה קנס או אפילו נערה אם אין עדים על הבעילה כ"א מפי עצמו ומודה בקנס פטור נמצא שלא חייבו הכתוב קנס וממילא כשנושאה לא חייבו הכתוב כתובת בתולה ולכן אין לה אלא מנה. ובכתובה יכתבו בעולתא.

²² ע' רדב"ז ח"א סי' י"ט דאינו נקרא מודה בקנס לענין זה ואף שהודה חייב לישא אותה בשלמא גבי מפתה שהדין הוא שאם רצה לפרוע הקנס אינו נושא אותה כיון שהודה בקנס ונפטר ממנו נפטר נמי מלישא אותה אבל גבי אונס שחייב תרתי לישא אותה ולתת הקנס אפילו אם הודה בקנס ונפטר ממנו עדיין נשאר החיוב השני כמו שחייב לתת צער ובושת ופגם שהם ממון חייב לישא אותה וכופין אותו על ככה ומה שלא בא הדבר מפורש באחד מן הראשונים י"ל הוא לרוב פשיטות הדבר ע"ש. שי למורה ופ"ת סימן קעז סעיף ג.

²³ שו"ע ונו"כ שם ג.

²⁴ פ"ת שם ד מהסמ"ק עשין קפב וכתב "איני יודע למה לא הובא זה בפוסקים".

²⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לא ה.

²⁶ זהו לשון הלבוש ובשו"ע כתב רק התקדשי לי בזו ובש"ס אוקמי סוגיא זו כר"ש דאמר בשבועות דלא הוי פרט אא"כ שיאמר שבועה לכ"א ובכ"מ תמה על הרמב"ם דפוסק פ"ו ה' שבועות ובפ"ד דנדרים לא כר"ש ובש"ג פוסק ג"כ אפילו לא אמר התקדשי בכ"א אלא אמר התקדשי לי בזו ובזו ובזו, הוי פרט וצ"ע לדינא. ב"ש שם יב, ועיין במהקנה קקונ"א ובאבנ"מ יד מה שתירצו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

מהן לבדה שוה פרוטה אף על פי שיש בכולן שוה פרוטה אינה מקודשת²⁷, והוי ספק מקודשת דשמא אחת היא שוה פרוטה במקום אחר.

אבל אם אמר לה התקדשי לי בזו ובזו ובזו כולן מצטרפות, ואם יש בכולן יחד שוה פרוטה הרי זו מקודשת²⁸.

ד. היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה

אם אמר לה התקדשי לי בזו ובזו ובזו שכולן מצטרפות כמו שהתבאר, אם היתה אוכלת ראשונה קודם שבאה השנייה לידה וכן השנייה קודם השלישית, אותן שאכלה כבר אינן מצטרפות לזו שקיימת, שאותן שאכלה נעשו כמלוה גבה²⁹, כיון שלא הלזו הקידושין עד שיגמור דבריו ונמצא שלא קבלתן בתורת קידושין והוי להו כמלוה, וכבר התבאר דף ו: שאין קידושין במלוה.

ואם לא אכלה את כולם³⁰, יש בנשארות שוה פרוטה, מקודשת שהרי זה כמקדש במלוה ופרוטה, שדעתה אפרוטה כמו שיתבאר.

ה. עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד

²⁷ כיון שהזכיר בכל אחת בפני עצמה התקדשי, לא היתה כוונתו לקדשה בצירוף כולן יחד אלא באחת מהן, והרי היא אינה שוה פרוטה.

²⁸ וכתב רי"ז היכא דמפסיק בין דיבור בזו ובזו אפילו תוך כדי דיבור חיישינן שמא חזר, וצריך שיהא כ"א שוה פרוטה, ואז מקודשת בודאי, כ"ש שם יג אולם בח"מ שם יב הביא דבריו שאם יש ש"פ בקמייתא מקודשת (וכ"ה בד"מ ובאבנ"מ טו) וסיים ולדידן דק"ל כשמואל אין נפקותא בזה דבלאו הכי מקודשת מספק אף שאין בכולם ש"פ. ועיין אבנ"מ טו ונראה דהיינו דוקא לחזרה הוא דלא מהני בקידושין תכ"ד ובגירושין דמשום חומרא דקידושין לא מהני חזרה לבטל הקידושין אבל להיפך דהיינו לקיום הקידושין וכגון היכא דלא הי' שו"פ באחת מהם ואמר לה התקדשי לי בזו ובזו דמצטרפין לשו"פ היכא דאיתנהו בעינא אף על גב דאפסיק כדי לאימלוכי מכל מקום כיון דתכ"ד אמר בזו ובזו הוי תכ"ד כדיבור כמו בכל דוכתי ומשום דלבטל הקידושין לא מהני חזרה דמעשה קידושין וגירושין אלים טובא ולא ניתן לחזרה אבל להיפך היכא דע"י תכ"ד יתקיימו הקידושין וכמ"ש מהני שפיר תכ"ד.

²⁹ ול"ד לאומר הרי את מקודשת לאחר ל' יום דמקודשת אף על גב דנתאכלו המעות, קודם שחלין הקדושים. דשם מ"מ נמר דבריו ונתינה, ואח"כ בא לידה, תוס'. כ"ש שם יג

³⁰ ח"מ שם יב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

כבר התבאר לעיל דף מד. שהתובע חבירו³¹ בממון שאם הודה בו יהיה חייב לשלם וכפר ונשבע, או שהשביעו התובע וכפר, הרי זה הנתבע הוא חייב בשבועת הפקדון אף על פי שלא ענה אמן, שבשבועת הפקדון אחד הנשבע מפי עצמו ואחד שהשביעו אחר וכפר אף על פי שלא ענה אמן חייב שכפירתו אחר שהשביעו התובע כעניית אמן.

היו חמשה תובעין אותו ואומריין לו תן לנו פקדון שיש לנו בידך, ונשבע – שבועה שאין לכם בידי – אינו חייב אלא קרבן אחד. נשבע – שבועה שאין לך בידי לא לך ולא לך ולא לך³² – חייב על כל אחת ואחת.

ו. המקדש במלוה אינה מקודשת

כבר התבאר לעיל דף ו: שהמקדש במלוה³³ שבידה אפילו הוא מלוה בשטר ואמר לה הרי את מקודשת לי במלוה שיש לי אצלך, אפילו אמרה הן אינה מקודשת, שהרי אין כאן דבר בעולם שהוא נותן לה, ואפילו עדיין המעות בידה ולא שלחה בהן יד אינו כלום³⁴.

ואין הבדל בין מלוה לשכירות פעולה, ואפילו הגיע זמן השכירות והמלוה לגבות, ואפילו החזיר לה השטר ויש בשטר עצמו שוה פרוטה אינה מקודשת, שלא היה דעתו

³¹ רמב"ם הלכות שבועות פרק הלכה א' י

³² אע"ג שלא הזכיר שבועה לכל אחד ומכל מקום קשה דברפ"ב דקידושין (דף מ"ו) אמתני' דהתקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי (בתמרה) זו אמרינן דמתניתין ר"ש היא דאמר עד שיאמר שבועה לכל אחד ופסק רבינו בפ"ה דאישות כר"ש והיאך פסק כאן ובפ"ז דשבועות דלא כר"ש. ואפשר לומר שטעם רבינו דמדחזינן דבקדושין סתם לן תנא כר"ש ובשבועת הפקדון סתם לן תנא דלא כוותיה אמרינן ראה רבי דבריו של ר' שמעון בקידושין ודברי ר' יהודה בשבועת הפקדון אף על גב דבגדרים סתם לן כר"ש כיון דשבועות ונדריים בחדא שיאטא שייטי אית לן למסמך מפי אסתמא דשבועת הפקדון דאתיא כרבים מלמיסמך אסתמא דנדריים דאתיא כיהידאה. כסף משנה נדריים פרק ד הלכה יא. וכן עיין בביאור הגר"א י"ד רכט ס"ק ד, דודאי איכא למימר לחלק דבשלמא בשבועה מסתמא נתכוין לישבע לכל אחד, דמאי אולמא דהאי מהאי, וכיון שאין סברא לומר שנתכוין לאחד יותר מלאחד אמרינן דעתיא אכולהו, מה שאין כן לענין קדושין מהיכי תיתי לומר שיתכוין שתקדש דוקא באחת מהנה, לכן אמרינן מסתמא לכולהו נתכוין. עוד אפשר לומר דודאי לענין שבועה יש לומר מפי שנתכוון לישבע לכל אחד בפני עצמו, דאם לא כן יצטרך לישבע נגד כל אחד, אם כן מפי יש לומר שנתכוון בשבועה זו שתהיה מוסבת לכל אחד למען לא יצטרך לישבע על תביעת כל אחד בפרטות. מ"ב קידושין אבה"ז לא יא

³³ שו"ע ונו"כ שם כח ז

³⁴ דהני מעות דידה נינהו דמלוה להוצאה נתנה והוי כאילו הוציאה אף על פי שלא הוציאה, והרי השתא הוא לא יחייב לה מידי ובמה תקדש. לבוש שם מ"ז שם טו ועיין ב"ש שם יט שכ"ב רש"י והרא"ש והר"ן והטור אבל הרמב"ם כתב פ"ה דין י"ג מלוה להוצאה ניתן ואין כאן שום דבר קיים ליהנות בו מעתה שכבר הוציא אותו דינר ועבר הנאתו משמע אם עדיין בעין בידה מקודשת אבל בכל הסוגיא לא משמע כן ועיין בחדושי מהרי"ט. ועיין באר היטב שם כד שהקשה לא ידעתי היאך נעלם ממנו הב"י שכתב דס"ל להרמב"ם כיון דלהוצאה ניתנה אעפ"י שעדיין המעות בידה ה"ל כאלו כבר הוציאה אותה ע"ש.

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

אלא על מעות המלוה לא על השטר³⁵, ויש מחמירין בזה³⁶. ויבואר עוד להלן דף מח. בעזחי"ת

הלוה לה עתה מאתים זוז³⁷, ואמר לה הרי את מקודשת לי בהנאת זמן שארויח לך במלוה זו שתהיה בידך כך וכך יום ואני איני תובעה ממך עד זמן פלוני, הרי זו מקודשת, שהרי היתה נותנת פרוטה בעד הלוואה זו בהרחבת זה הזמן ובאותה פרוטה מקודשת לו, אבל אסור לעשות כן מפני שהוא כריבית, אבל ריבית גמור אינו³⁸.

וכן אם היה לו מלוה³⁹ אצלה כבר ומחל לה כולה, ואמר לה הרי את מקודשת לי בהנאת מחילת מלוה שאני מוחל אותה לך, באותה הנאה⁴⁰ תתקדש לי, לא במלוה עצמה, הרי זו מקודשת וכן אם אמר לה הרי את מקודשת לי במה שאני מרויח לך הזמן במלוה שאת חייבת לי מכבר, דאף על גב דאילו אמר לה התקדשי לי במלוה עצמה לא היתה מקודשת דלא יהיב לה מידי בעין, ההיא הנאה שהיתה נותן לאחר שישתדל לה כך, או לו, הויה בעין ומקודשת. ואסור לעשות כן משום ריבית. ויש אומרים⁴¹ שבאלו השנים חילוקים אינה מקודשת⁴², שכיון שעכשיו אינו נותן לה כלום לא עדיף הנאת הרחבת הזמן יותר מהמלוה עצמה⁴³, וגם אין בזה אפילו איסור משום ריבית כיון דאינו שעת הלוואה, וגם עתה אינה נותנת לו דבר וגם לא קץ לה מידי דדבר קצוב אין כאן איסור כלל⁴⁴. ויש לחוש לדברי שניהם ומקודשת מספק⁴⁵. ואם אחר כך קבלה קידושין מאחר צריכה גט משניהם.

³⁵ כיון שלא הזכירו בשעת הקידושין לקדושי ביה, סתמא כמקדש במלוה לחודיה דמי.

³⁶ ס"ל דכיון דנותן לה השטר הוי כמלוה ופרוטה. ט"ז שם טז ח"מ יח

³⁷ שו"ע ונו"כ שם ט

³⁸ בטור כתב בזה וכיון דלא קץ לאו ריבית הוא אלא אבק ריבית עד דאמר לה ארבעה בחמשה עכ"ל ועיין ט"ז יח מה שהקשה ועיין אבנ"מ כא מש"כ ליישב. ועיין ב"ש כג שכתב אף על גב דקוצין בשעת הלוואה מ"מ אינה נותן לו שום דבר מ"ה לאו ריבית גמור הוא מ"ה כתב שהוא כריבית.

ט"ז על שולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן כח סעיף ט

³⁹ שו"ע ונו"כ שם י

⁴⁰ אבל אם אמר במחילת מלוה אינה מקודשת כ"כ רש"י והרא"ש והר"ן ולא כתו' פ' המדיר, וכתב בחידושי מהרי"ט שצריך שימחול לה ואח"כ יאמר לה תתקדש בהנאת מחילה אבל מדיבור זה שאומר בהנאת מחילה לא משמע שמוחל לה. ב"ש שם כה

⁴¹ זה הוא דעת הרמב"ם ור"ה ומבואר במ"מ הטעם דלא עדיף הנאת מלוה ממלוה עצמה וכיון שבשעת קדושין אינו נותן לה דבר לא עדיף הרווחת זמן ממלוה גופה. ח"מ שם יט

⁴² לבוש שם אך בב"ש כה כתב נראה דלא קאי אלא על אם מרויח הזמן אבל אם אמר שמקדש אותה בהנאת מחילה מקודשת לכ"ע אלא הר"ן נסתפק בזה ולא כלבוש.

⁴³ וכיון דבמלוה עצמה אם היה מקדשה בה לא הויה מקודשת גם בטובת הנאה שלה אינה מקודשת, דאי אפשר שתועיל יותר הנאת מלוה ממלוה עצמה.

⁴⁴ ולא דמי להנאת הרחבת זמן בשית מלוה, דהתם כיון שהוא מלוה לה מעות בעין ואילו היה רוצה לקדשה באותן המעות אם היה נותנה לה לשם קידושין היתה מקודשת, גם כשאינה מקדשה במעות עצמה אלא בהנאת הרווחת הזמן מקודשת בו, וגם כיון שהיא שעת ההלוואה מחוי יותר כריבית אבל ריבית גמור לא הוי כיון דלא קץ לה מידי כגון ד' בה' וגם לא מידי שקיל מינה

⁴⁵ רמ"א שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

היתה חייבת מעות לאדם⁴⁶ אחר והגיע זמן לפרוע, ובא זה ונותן פרוטה למלוה להרוויח לה זמן, וקדשה באותה הנאה, כלומר שאמר לה בשעת מתן מעות למלוה התקדשי לי בפרוטה זו שאני נותן למלוה, ואמרה הן הרי זו מקודשת, אבל אסור למלוה לעשות כן משום ריבית, דאע"ג דריבית גמור לא הוה דלאו ריבית הבא מלוה למלוה הוא, מכל מקום הוי כחזור ונוטל מן האשה שאסור לעשות כן.

ואם מקדש בריבית קצוצה י"א⁴⁷ שאינה מקודשת, וי"א⁴⁸ שמקודשת.

ז. המקדש במלוה ופרוטה דעתה אפרוטה

היה לו מלוה⁴⁹ אצלה ונותן לה עתה פרוטה ואמרה לה התקדשי לי במלוה ופרוטה הרי זו מקודשת, דסתמא דעתה אפרוטה שהוא בעין⁵⁰.

דף מו:

ח. ושמע מינה מעות בעלמא חוזרים

המקדש אשה בכסף סתמא, דעתו הוא שנותן לה כסף קידושיה במתנה גמורה, והיא תקנה עצמה לו בהנאת אותה המתנה, לפיכך המקדש את האשה בין שחזרה היא בה ובין שחזר הוא, בין שמת הוא בין שמתה היא,

⁴⁶ רמ"א שם

⁴⁷ מ"ז שם יש וכתב הטעם דכיון דצריך הוא להחזיר בדיונים הו"ל גזל דריבית ונזל דין אחד להם וכדאיתא ר"פ איזהו נשך ועוד יש לי ללמוד דמקדש באונאה נמי לא הוי קידושין דהא בגמ' שזכרתי מדמה גם אונאה לנזל ואף על גב דעביד שם בגמ' צריכותא מ"מ לפי האמת שלשתן שוים ועל כן יש להחמיר גם במקדש באונאה בענין דהוי ביטול מקח דלא להוי קידושין ואם יקדשנה אחר צריכה נט גם משני כי אין להקל מחמת קידושין אלו כיון דלא נזכר בגמ' בפירוש מדבר זה כן נראה לענ"ד.

⁴⁸ כ"כ ב"ש שם כו ודייק כן מרש"י וכת י"ל דוקא כשלקח כבר מעות ריבית ממנה מקדש בו בזה ס"ל לריטב"א דמקודשת אף על גב ר"ק יוצא בדיונים מ"מ יכול לקדש בו אבל אם לקח ממנה איזה חפץ בריבית ומקדש בו י"ל דאינה מקודשת די"ל דידי שקלתי.

⁴⁹ שו"ע ונו"כ שם יד

⁵⁰ והיינו דעתה אפרוטה רק אפרוטה לפי שהוא בעין דאי נימא דעתה אפרוטה היינו נמי אפרוטה א"כ תיקשי מ"ט דמ"ד מלוה ופרוטה אינה מקודשת וכי ס"ד דדעתה אמלוה לחוד ולא אפרוטה ואם קידשה במלוה פרוטה ובפרוטה בעין נימא דדעתה רק אמלוה ולא אפרוטה אלא ודאי מ"ד אינה מקודשת משום דדעתה אתרווייהו ומ"ד מקודשת ס"ל דעתה רק אפרוטה שהיא בעין, וכן מבואר בתשובת הרשב"א סי' אלף רל"ג ומבואר דהיכא שמקדש בראוי ושאינו ראוי לא הוי קידושין והא דמקדש במלוה ופרוטה דמקודשת אינה אלא משום דדעתה רק אפרוטה ומ"ד אינה מקודשת היינו משום דדעתה אתרווייהו ומקדש בראוי ואינו ראוי אינה מקודשת. אבני מילואים שם לו ועיי"ש מה שהאריך בביאור זה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

או שגירשה אפילו ברצונה⁵¹, אין הקידושין חוזרין לעולם אפילו קדשה באלף דינר, שהרי נתנם לה במתנה גמורה שאין לה חזרה⁵².

ואם היו קידושי טעות שהיה סבור שהקידושין תופשין⁵³, ונתברר אחר כך שאין הקידושין כלום המעות חוזרין. וכן אם היתה ממאנת חוזרים⁵⁴, שעוקרת הקידושין. וכן אם היו הקידושין על תנאי ולא נתקיים התנאי הרי נתבטלו הקידושין מעיקרא. וכן אם היו קידושי ספק חוזרים, שהרי לא זכתה בהם מעולם בודאי, והווי כאילו עדיין הם ברשותו ואין כחה יפה בהם וצריכה היא להביא ראיה. וי"א⁵⁵ שאינם חוזרים.

ט. המקדש אחותו ... מעות מתנה ... אדם יודע שאין

קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשום מתנה

המקדש⁵⁶ את אחותו אף על פי שאין כאן קידושין כלל, שהרי אין קידושין תופשין לו בה, אפילו הכי המעות שלה, דמסתמא לשם מתנה נתנן לה⁵⁷,

⁵¹ בטור וברמב"ם ליתא בכאן זו שגירשה דהיינו חזרה וכאן שכתב חזרה וגירשה צריך לפרש כגון שגירשה מצד החיוב שנאסרה לו דה"א דליקנסו אותה שתחזיר גם כסף הקידושין. ח"מ שם א וב"ש ב
⁵² ואף על גב דכשחזרה בה איהי אנו סהדי דלאו אדעתא דהכי נתנם לה שתחזיר בה היא, מכל מקום אמרו חכמים שיהו מתנה ולא תחזירנה גזירה שמא יאמרו קידושין תופשין באחותה, כלומר שיאמרו קידושי הראשונה טעות היה מתחלה ולא היתה זו אשתו מעולם ולכך חזרו, ונמצאו קדושין תופשין לו באחותה ומותרת לו שהרי אינה אחות אשתו ואף על גב שצריכה זו גט ממנו אפילו חזרה תוך כדי דבור כמו שכתבנו בסימן הקודם, אפילו הכי גזרו שלא תחזיר הקידושין, דשמא איכא דשמע בחזרת המעות ולא שמע בגט והם יאמרו קידושין תופשין לו באחותה. לבוש שם ט"ז א וה"מ ב

⁵³ היינו מה שהדעת טועה אבל אם הוא טעות שאין הדעת טועה כגון המקדש את אחותו הוי מתנה. ב"ש שם ג

⁵⁴ דתנן הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ומוטב שיאמרו קידושין תופסין באחותה אבל קטנה יוצאה בגט כיון דאסור בקרובותיה איתא להאי טעמא. ח"מ שם ג, ב"ש ד

⁵⁵ יש לדקדק דהא כל קידושי ספק צריכה גט מספק וא"כ אכתי יאמרו קידושין תופסין באחותה א"כ כל קידושי ספק יש לחוש לשמא יאמרו ולא גרע קידושי דאורייתא מספק מן הקטנה היוצא' בגט דלא הוי רק קידושי דרבנן ואפ"ה אין הקדושין חוזרין מטעם שמא יאמרו וע"כ לא כתב הרמב"ן רק קידושי טעות ולא קידושי ספק. ח"מ ד, ב"ש ה. ואין זו קושיא לענ"ד דודאי על מי שידע שהיתה צריכה גט אין חשש כיון שצריכה גט ודאי נאסרו הקרובות, ואין חשש רק למי שידע הקידושין וידע שהחזר הכסף קידושין יאמרו שלא נתגרשה רק קידושי טעות היו, וזו אינה קושיא דאם ידע מן הקידושין ידע מסתמא שאינם רק ספק ובספק דינא שתחזיר הקידושין, ואין לחוש שיסבור על קדושי ספק שהם קדושי ודאין, דאם כן איך מתירין בלא גט כשאין קידושין על פי הדין ולא חיישינן שיאמרו אשת איש יוצאה בלא גט, דמסתמא יהא נודע מהות הקידושין ומי שידע שנתגרשה בגט גם כן אין חשש. טיב קידושין ד

⁵⁶ שו"ע ונו"כ שם ב

⁵⁷ הש"ך בחו"מ סי' שני"ו ס"ק ז' כתב בשם הראב"ן דהלכה כרב דהמעות פקדון, וכתב שם שכן משמע דעת הרי"ף מדלא הביא פלוגתא דרב ושמואל במקדש אחותו וכן נראה שם דעתו להלכה עיין שם, גם המל"מ בפ"ו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

שהכל יודעין שאין קידושין תופשין בעריות, ואין זה טועה, אלא ודאי גמר ונתן לשם מתנה.

י. המפריש חלה קמה אינו חלה וגזל ביד כהן

המפריש חלתו⁵⁸ קמה בין שהפריש קמה על קמה ובין קמה על העיסה וכן עיסה על הקמה⁵⁹, אינה חלה, ואם נתנתה לכהן גזל ביד כהן⁶⁰, וצריך להחזירו לבעלים⁶¹, ומותר⁶² לזרים דכתיב (במדבר פרק טו פסוק כ) ראשית ערסתכם חלה ולא קודם⁶³.

ושאר העיסה חייבת בחלה, ואותו הקמה שהפריש לשם חלה בין אם הוא ביד הכהן או שהחזירו להישראל⁶⁴, אם יש בו שיעור חלה ועושהו עיסה ה"ז מפריש ממנו חלה כשאר כל קמה חולין. וה"ה אם לשו ומצרפו לעיסה אחרת שיש בה שיעור.

ודוקא באומר שיחול עליה שם חלה בעודו קמה, אבל המפריש קמה ואומר: כשתיעשה עיסה יחול עליה שם חלה, דבריו קיימים⁶⁵.

יא. מן הנקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא

עליה תרומה ומעשר ממקום אחר

מהל' זכיה הביא בשם תשובת הריב"ש סימן תע"ח דס"ל במקדש אהותו המעות פקדון. והרא"ש בפ"ק דב"מ לא כתב אלא דאין ראייה דהלכה כרב במקדש אהותו ע"ש. והטור לא הזכיר הדין במקדש אהותו, ולשיטת הרמב"ם ז"ל צריך לחלק כמ"ש הרא"ש דהא דפסק הלכתא כרב בהכיר בו שאינו שלו היינו כדאמר בסוגיא דלא עבדי אינש דיהיבי מתנות לנכראה. וכמ"ש"ב בש"ך שם דהרמב"ם מחלק בין אהותו לנוכרא

⁵⁸ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ח הלכה א שו"ע ונו"ב יו"ד שכו א

⁵⁹ הלכתא גבירתא חלה פ"ב מ"ה

⁶⁰ ואף על גב דאדם יודע שאין מפרישין חלה קמה ומסתמא נתנה לשם מתנה אפ"ה חייבוהו להחזיר שמא יחשוב הבעלים שנתקנה עיסתו ויבא לאכול טבל כמבואר בגמ' ואפי' אם הוא ת"ח ויודע הדין לא פלוג רבנן. ט"ז שם א. ברישב"א שם פסק כרב וכ"ד ראב"ן והרי"ף כמ"ש"ב הש"ך בחו"מ סי' שצ"ו סק"ז דמדינא צריך להחזיר שלא נתנו לו אלא לשם פקדון.

⁶¹ רש"י בסוגיא וצ"ע אם הבעלים מסכים להשאירו ביד הכהן אם מותר משום הגזרה שאמרו בגמ'. דרך אמונה ציון ההלכה שם ו

⁶² ר"ש וברבנן דר"י ואף שרבנו מפרש שם פי' אחר מ"מ נכון הדין גם לרבנו וכ"כ רדב"ז

⁶³ ואף על גב דתרומה אפשר להקדים בשבלים שאני התם דמרבינן מקרא

⁶⁴ מאירי

⁶⁵ ואם אין בהחלה הזו ה' רבעים צריך שישכנה אח"כ לשאר העיסה (עי' הדרי דעה סי' שכ"ו ס"א וכ"כ במק"מ סי' שכ"ו ס"ה וסי' שכ"ו ס"א ומה שחלק ע"ז בפת"ז סי' שכ"ז סק"ד דבריו צ"ע ומש"כ שם בהדרי דעה דגם אם יש בו שיעור חלה צריך נשיכה לכאן בחלת א"י א"צ לזה רק משום מוקף שיהא בחדר א' ואינו מעכב):

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

כבר התבאר במסכת יבמות דף פט:שטם הפריש תרומות ומעשרות⁶⁶ מן עציץ נקוב על שאינו נקוב הרי זה תורם מן החיוב על הפטור, ואפי' בזה"ז שתרומה בלא"ה מדרבנן, ואם כן הרי מפריש מדרבנן על דרבנן מכל מקום אינו נקוב חשוב פטור לגבי נקוב, תרומתו תרומה ופוטרת את האיני נקוב⁶⁷, ואסורה לזרים וחייב ליתנה לכהן ויכול ליתנה לכהן בטבלה והכהן יתקנה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות ממקום אחר. כי מדאורייתא אינה תרומה כלל כי עשאה על הפטור, ונשארה טבל ולכן לא יאכלנה הכהן עד שיפריש ממנה תרומה ומעשרות ממקום אחר.

אבל לא יפריש מיניה וביה, כלומר ממנו בעצמו⁶⁸ שמא יאמרו שאין עליה קדושת תרומה ובדיעבד מהני גם אם הפריש מיניה וביה. וי"א⁶⁹ שיכול להפריש גם מיניה וביה⁷⁰

י. משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום

עוד התבאר שם דף פט. שאם הפריש תרומות ומעשרות⁷¹ מפירות הגדלין בארץ על הגדלין בעציץ נקוב, או מפירות עציץ נקוב על הגדלין בארץ⁷². תרומתו תרומה ואף לכתחילה יכול לעשות כן⁷³, תרם משאינו נקוב על הנקוב הרי זה תורם מן הפטור⁷⁴ על החיוב תרומתו תרומה שמדרבנן חייב, באינו נקוב ויש עליה שם תרומה ואסורה לזרים ונותנה לכהן⁷⁵, ויחזור ויתרום מן הנקוב, שהרי לא פטר את הנקוב.

⁶⁶ רמב"ם שם,

⁶⁷ תו' יבמות פ"ט ב' דלא כריב"ן [ומאירי בקדושין מ"ו ב' מסתפק בזה] וכ"כ רבנו גרשום במנחות ע' א' וכ"כ רש"י ביבמות פ"ט ב' ותו"י בקדושין מ"ו ב' ותו' רי"ד שם שהאינו נקוב תוקן [וכן הסכים בהגהות רעק"א כאן בהי"ז ע"ש] אבל בשיטה לא נודע למי ובתו' הרא"ש בקדושין ובמאירי ביבמות הביאו ב' דעות בזה ובמאירי קדושין סתם שצריך לתקן את האיני נקוב. דרך אמונה ציון ההלכה שם ס"ק שלד

⁶⁸ תוס' ותו"י ותו' הרא"ש בסוגייתינו

⁶⁹ רש"י בקדושין מ"ו: ושיטה לא נודע למי ומאירי שם וכן במאירי יבמות כתבו דה"ה מיני' ובי' וכ"נ בפ"י הרי"ב בן מ"צ וכ"כ הריטב"א ביבמות פ"ט א' ובתוס' הרא"ש ותו' שו"ך ותו' הרי"ש בקדושין שם הביאו ב' דעות בזה.

⁷⁰ ובחזו"א דמאי סי' י"ב סקב"א ובקו' ה' תרו"מ ממרן סי' ג' אות י"א י"ב פסק כדעה ראשונה

⁷¹ רמב"ם שם הלכה זו חזו"א שביעית סי' ח' סקב"א

⁷² וכ"ש מעציץ נקוב על הנקוב וכן משאינו נקוב על שאינו נקוב

⁷³ רא"ש ורע"ב פ"ה דמאי מ"י ובירו' ספ"ה דמאי אמר דעציץ הוא ספק ופי' מהר"א פולדא עציץ נקוב ומשנתנו בחול אבל שאר המפרשים פי' עציץ שאינו וגם להר"א פולדא לא קי"ל כן דהתנן התולש בשבת מעציץ נקוב חייב ובמנחות פ"ד ב' דמעציץ נקוב מביא וקורא וביכורים ל"ש בחול ועי' ברי"ב בן מ"צ שהי' לו ג' אחרת בירו'. דרך אמונה ציון ההלכה שם ס"ק שכה.

⁷⁴ ששאינו נקוב אינו אלא חיוב דרבנן.

⁷⁵ דרך אמונה שם קנט

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

יג. התורם קישות ונמצא מרה אבטיח ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום

עוד התבאר שם שהרוצה לתרום מחבית⁷⁶ של יין על היין ונמצא שהוא חומץ אם יודע שהיתה חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה, ואם אחר שתרמה החמיצה הרי זו תרומה, ואם ספק תרומה ויחזור ויתרום, מספק בלי ברכה. וכשמפריש את השניה יכוין לפטור גם את החומץ הראשון, אם עדיין לא נאכלה שמא הוא טבל⁷⁷.

וכן התורם קישות כלומר מלפפון⁷⁸ ונמצא שהוא מר. וזה ספק אם נחשב אוכל או לא⁷⁹, לפי שאין ראוי לאכילה אלא ע"י הדחק⁸⁰ ונחשב ספק אוכל, ולכן הוא תרומה ויחזור ויתרום קישות אחרת מתוקה כמשקלה. ואין נ"מ אם תרם בשוגג או במוזד⁸¹.

וכן באבטיח שנמצא סרוח⁸² ונפסל מאכילת אדם, וספק⁸³ אם נתקלקל לפני שתרם ואז אינה תרומה כלל, או נתקלקל אחר שתרם. וכן בשאר הפירות שנתקלקלו ונפסלו מאכילה, וספק אם נתקלקלו לפני שתרם או אחר שתרם, ואפי' בפירות שתרומתן מה"ת או שנמצאו נקורין, ואסור לאכלם שמא ניקרו נחש והוי סכנה וספק אם קודם שתרם או לאחר מכן. תרומתו תרומה מספק ויחזור ויתרום.

וכן הדין בתרם חבית של יין ונמצאת מגולה שאסור לשותה⁸⁴, תרומתו תרומה מספק ואסורה לזרים⁸⁵ וכן בכל הנ"ל. ויחזור ויתרום שנייה, ואין אחת משתייהן מדמעת בפני עצמה, והאוכל אחת משתייהן אינו חייב חומש.

⁷⁶ רמב"ם שם הלכה כב

⁷⁷ מרכה"מ שם

⁷⁸ תפא"י במשניות תרומות ג א

⁷⁹ דרך אמונה שם רכט

⁸⁰ ואף על גב דעיקר המרירות בצד הפנימי שבו מ"מ גם צד החיצון אין נאכל אלא ע"י הדחק. שם

⁸¹ ולא אמרי' דבשוגג הוי טעות דהואיל ומין א' הוא לא מקרי טעות. שם

⁸² חזו"א דמאי סי' ט"ו סק"א ועי' בדרך אמונה בה"ל שם בהכ"ג שצידד שנראה דרבנו ס"ל כהרא"ש דגם אבטיח סרוח ראוי לאכילה קצת ע"י הדחק ועשו אותו כספק אוכל ועי' בפ"י רבנו נתן שפי' סרוח שיש בו ריח

רע

⁸³ כך ביאר בבכ"מ

⁸⁴ מספק סכנה שמא שתה מהן נחש וכאן ה"י ספק אם נתגלה קודם שתרם או אחר שתרם.

⁸⁵ ש"ך יו"ד סי' של"א סקצ"ו ואף על גב דתרומה שנפסלה מאוכל אדם פקעה קדושתה מ"מ אפשר דאין לזר ליהנות ממנה בשעת שרפתה. חזו"א דמאי סי' ט"ו סק"א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ובכל הנזכר⁸⁶ לא יהנה הבכהן מהתרומה הראשונה שהופרשה עד שיפריש ממנו תרומות ומעשרות שמא נפסל או החמיץ קודם ולא חלה תרומה כלל עליו והנו טבל גמור.

יד. מניין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה

וכן התבאר שם שאין תורמין⁸⁷ אלא מן היפה שנאמר (במדבר יח פסוק לב) בְּהַרְיִמְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ וּבִזְמַנֵּנוּ בְּתְרוּמָה, תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, שֶׁהוֹלְכִים לְאִיבּוֹד או חילול מפני הטומאה, אין להקפיד בכך. אולם במעשר הניתן ללוי ולעני, יש להקפיד.

כל שהוא⁸⁸ כלאים בחבירו לא יפריש תרומות ומעשרות מזה על זה אפילו מן היפה על הרע, כיצד היו לו חמשים סאה חיטין, וחמשים סאה שעורים בבית אחד והפריש על הכל שני סאין חיטין אינן תרומה, וכל שאינו כלאים בחבירו מפריש תרומות ומעשרות אפילו לכתחילה⁸⁹ מן היפה על הרע, או מיפה על יפה ורע על רע, אבל לא מן הרע על היפה והעושה כן עובר באיסור דאורייתא, ואעפ"כ אם עישר כך ואפי' עשה כן במזיד אין קונסים אותו לחזור ולעשר⁹⁰, ואפי' הי' שוגג שטעה⁹¹ א"צ לחזור לעשר שניה דכיון שהוא אותו המין שנתכוין לא מקרי טעות, וי"א⁹² שבשוגג הרי זה מעשר ויחזור ויעשר, ואם גילה דעתו שאין מתכוין אלא ליפה ונודמן לו רעה אין מעשרו מעשר כלל כלל.

⁸⁶ משנה ראשונה ותפא"י במשנה שם ודרך אמונה שם רמ

⁸⁷ רמב"ם שם הלכה א

⁸⁸ רמב"ם שם הלכה ג

⁸⁹ שנו"א

⁹⁰ תוס' בסוגייתנו

⁹¹ תוס' הרא"ש קדושין מ"ו ב' ותוס' טוך ותו' רבנו שמואל שם וכן משמע לשון הר"ש בפ"ב דתרומות מ"ב שכ' דלא מפלגינן בין שונג למזיד משמע דדינן שוה

⁹² שיטה לא נודע למי קדושין מ"ו ב' [ושם לא חילק בין שונג למזיד] ומאירי שם ומעמם דס"ל דבכל מן הרעה על היפה הוא קרוב למזיד דמיבעי ל' למטעמי' תחלה כמ"ש ביבמות פ"ט א' והרא"ש ס"ל דלא אמרו זה אלא בקישות מרה ואבטיה סרוח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>